

WAT KAN IPM VOOR TUINAANNEMERS BETEKENEN?

IPM staat voor 'Integrated Pest Management' en laat zich vertalen als 'geïntegreerde gewasbescherming'. Sinds 1 januari 2014 dienen alle land- en tuinbouwers de gewasbescherming in hun teelten uit te voeren volgens de regels en vereisten opgenomen in de IPM-richtlijnen opgesteld voor specifieke teeltgroepen. De IPM-richtlijnen moeten verplicht toegepast worden in de productie van plantaardig materiaal. Aangezien groenvoorzieners alleen sierplanten gebruiken in privaat en openbaar groen zijn zij wat het uitvoeren van gewasbeschermingsmaatregelen in deze aanplantingen NIET onderworpen aan de IPM-richtlijnen. Deze richtlijnen kunnen echter ook voor groenvoorzieners een belangrijke leidraad zijn!

Het Departement Landbouw en Visserij beheert de IPM-richtlijnen voor Vlaanderen. De inhoud van de specifieke IPM-richtlijnen worden in nauw overleg met de verschillende subsectoren continu opgevolgd, geëvalueerd en waar nodig aangepast. De actuele versie van de IPM-richtlijnen kan steeds geraadpleegd worden op de website van het Departement (www.lv.vlaanderen.be). Er zijn sectorspecifieke IPM-richtlijnen beschikbaar voor akkerbouw, fruitteelt, glasgroenten, ruwvoeders, openluchtgroenten en sierteelt.

De doelstelling van IPM is dat de gewasbescherming van teelten 'beredeneerd' aangepakt wordt. Dit betekent dat gewasbescherming (veel) ruimer gezien moet worden dan enkel en alleen het toepassen van een chemisch gewasbeschermingsmiddel eenmaal zich een ziekte of plaag manifesteert. Chemische gewasbescherming maakt zeker nog onderdeel uit van IPM, maar dan wel als laatste optie en uitgevoerd volgens de goede landbouwpraktijken. Bij IPM wordt er al over gewasbescherming nagedacht vanaf het moment dat er beslist wordt om een bepaalde teelt op te starten. De

verschillende stappen die hierbij doorlopen worden laten zich als volgt samenvatten:

- 1. voorkom in plaats van te genezen** = preventie en hygiënemaatregelen bij opstart teelt en tijdens teeltverloop;
- 2. kijken om te weten** = monitoring = op regelmatige basis het gewas gericht controleren op aanwezigheid van mogelijke schadeverwekkers;
- 3. behandel pas wanneer het nodig is** = pas behandelen wanneer een zekere economische schadedrempel overschreden is – bij sierplanten kan dit ook een esthetische schadedrempel zijn;
- 4. chemische bestrijdingsmethoden als laatste optie** = mogelijkheden nagaan voor inzet van biologische en/of fysieke bestrijdingsmethoden;
- 5. een efficiënte bestrijding** met zo weinig mogelijk neveneffecten = gerichte keuze van bestrijdingsmethode die zo weinig mogelijk schade doet aan bv. bijen, natuurlijke vijanden, niet-doelwit organismen in het algemeen;
- 6. gebruik van bestrijdingsmiddelen** beperken tot een noodzakelijk niveau

= o.a. correcte dosering en spuitvolumeberekening, correct toepassen en passend management van het rest- en spoelwater;

7. resistentiebeheersing = o.a. te respecteren dosis, afwisselen producten met verschillende resistentiecode bij opeenvolgende behandelingen van eenzelfde schadeverwekker;

8. registratie = noteren wat, waarom, hoe, door wie, wanneer, waar gespoten werd onder welke omstandigheden.

Ook voor groenvoorzieners

Het mag duidelijk zijn dat deze richtlijnen ook voor groenvoorzieners een belangrijke leidraad en meerwaarde kunnen betekenen voor de gewasbeschermingsmaatregelen die zij uitvoeren in privaat en openbaar groen. Zo is het bv. bij de aanleg van een nieuwe tuin interessant om eerst stil te staan bij de bodemkwaliteit en -vruchtbaarheid. Zijn alle nutriënten in voldoende mate en in de juiste verhoudingen aanwezig? Hoe zit het met de pH (zuurtegraad)?

“Het is voor tuinaannemers aan te raden om IPM-richtlijnen uitgewerkt voor sierteelt als leidraad te nemen!”

Dient er extra bekakt te worden, rekening houdende met de pH-vereisten van de voorziene plantsoorten? Dient er aan het organische stofpercentage gewerkt? Allemaal vragen die een bodemanalyse dubbel en dik rechtvaardigen ...

Een goede bodemgesteldheid bij de aanplant kan samen met gerichte plantkeuzes en gezond plantmateriaal al heel wat problemen met gewassen voorkomen.

Andere voorbeelden van 'preventie en hygiënemaatregelen' binnen de groenvoorziening, zijn ...

- de optimalisatie van de bodemwaterhuishouding door het breken van storende lagen of het aanbrengen van drainage;
- een gerichte keuze voor soorten en/of cultivars die toleranter zijn tegen bepaalde schadeverwekkers;
- vertrekken van gezond plantmateriaal lijkt een vanzelfsprekendheid, maar is en blijft een belangrijk aandachtspunt;
- bij het uitvoeren van onderhoudswerkzaamheden, zoals bv. het scheren van hagen, materiaal regelmatig ontsmetten en behandelingsvolgorde overdenken: aanplantingen die mogelijk aangetast zijn als laatst behandelen, dus van gezond naar (mogelijk) ziek,

- bevorderen van nuttigen, natuurlijke vijanden zoals sluipwespen, zweefvliegen, gaasvliegen, lieveheersbeestjes, ... door aanplant/uitzaai van passende plantensoorten en/of voorzien nodige nest- en schuilplaatsen.

Ook groenvoorzieners kunnen zich wat monitoring betreft, laten bijstaan door het 'Waarnemings- en Waarschuwingssysteem boomkwekerij, tuinaanleg en openbaar groen' van het PCS. Voor heel wat belangrijke ziekten en plagen in verschillende sierplantsoorten volgt W&W de ontwikkeling op. Eénmaal een bepaalde schadeverwekker ergens in Vlaanderen zich begint te manifesteren, stuurt W&W een waarschuwingsbericht uit naar de aangesloten leden, telers en groenvoorzieners. Dit is het signaal voor de leden om ook in hun teelten/aanplantingen waakzaam te zijn voor de betrok-

ken schadeverwekker. Dergelijke manier van werken zorgt ervoor dat telers/groenvoorzieners aandachtiger zijn en uitbraken van ziekten en plagen vlugger opgemerkt worden zodat ze in een vroeger stadium aangepakt worden, wat de bestrijdingsefficiëntie zeker ten goede komt ...

Daarenboven dient hier ook vermeld te worden dat m.b.t. het gebruik van chemische gewasbeschermingsmiddelen in de IPM-richtlijnen enkele vereisten opgenomen zijn die op zich, los van hun opname in de IPM-richtlijnen, **wettelijk verplicht** zijn, bv. voor iedere gebruiker van professionele gewasbeschermingsmiddelen. Dus ook voor groenvoorzieners die hiervan gebruik maken in privaat en openbaar groen.

Het betreft volgende vereisten:

- bij het vaststellen van quarantaine-organisme (bv. bacterievuur), de desbetreffende regelgeving volgen (o.a. meldingsplicht FAVV);
- opslag en beheer van gewasbeschermingsmiddelen;
- voor de toepassing van gewasbeschermingsmiddelen gebruik maken van een gekeurd spuittoestel (alle spuittoestellen die niet in hun geheel gedragen kunnen worden of waarop via meer dan 2 spuitdoppen gespoten wordt, zijn onderworpen aan de verplichte 3-jarlijkse FAVV-keuring);
- lege fytoverpakkingen reinigen, beheeren en inleveren bij AgriRecover;
- respecteren van een spuitvrije bufferzone van 6 meter t.o.v. oppervlaktewater bij toepassing van gewasbeschermingsmiddelen op terreinen buiten land- en tuinbouwgebruik;
- gewasbeschermingsmiddelen gebruiken overeenkomstig de bepalingen opgenomen op hun etiket (dosis, behandelingsfrequentie, bufferzones, schadeverwekker, teelten, ...);
- registratie van gebruik van gewasbeschermingsmiddelen zoals hierboven reeds aangegeven.

Bestuit

Bovenstaande maakt duidelijk dat het ook voor groenvoorzieners interessant is om bij de gewasbescherming in privaat en openbaar groen te werken volgens de IPM-richtlijnen. Gezien de 'verwantschap' met de eigenlijke sierteeltproductie is het voor de groenvoorzieners aan te raden om het IPM-richtlijnen uitgewerkt voor sierteelt (zie katern 'IPM Sierteelt' www.lv.vlaanderen.be) als leidraad te nemen ... ●

< Pascal Braekman, Dept. Landbouw & visserij

Ook groenvoorzieners kunnen zich wat monitoring betreft laten bijstaan door het 'Waarnemings- en Waarschuwingssysteem'.